

Rødstrubet Piber (*Anthus cervinus* Pall.)

i Danmark.

Af BØRGE PALM.

(With a Summary in English: The Red-throated Pipit
(*Anthus cervinus* Pall.) in Denmark.

I D. O. F. T. 40, 1946, p. 152 anførte jeg en række iagttagelser af Rødstrubet Piber (*Anthus cervinus*) på Amager i efteråret 1945. Fra de følgende år foreligger yderligere nogle upublicerede, spredte danske efterårsiaagttagelser af denne art, navnlig fra Amager, men også fra Stevn, og sammen med konservator ERIK PETERSEN gjorde jeg i disse år 2 gange forgæves forsøg på at få nedlagt et eksemplar som bekræftelse på feltiaagttagelserne; første gang iagttog vi en Rødstrubet Piber flyvende på nært hold, men fuglen reddede livet som følge af et heftigt regnskyl; og anden gang søgte vi arten forgæves dagen igennem skønt den blev iagttaget andetsteds på Amager af andre ornitologer.

I efteråret 1950 lykkedes det os imidlertid at skaffe det eftertragtede "bevis" for artens forekomst i Danmark. Ved forudgående iagttagelser i midten af september 1950 (se nedenfor) havde jeg fundet frem til en lokalitet på det inddæmmede område ved Amagers vestkyst, hvor arten øjensynligt rastede i ret betydeligt antal, og 21. 9. 1950 begav ERIK PETERSEN og jeg os da til det pågældende terræn, hvorfra vi godt en times tid senere kunne vende tilbage med 2 Rødstrubede Pibere som bytte.

Den første af disse 2 fugle — en hun juv. med vingemål 83 mm — blev nedlagt på fuldt tilfredsstillende måde for såvidt som dens nedlæggelse må tages som en fuldgyldig bekræftelse på rigtigheden af størsteparten af de hidtidige (og fremtidige) feltornitologiske iagttagelser. Efter at jeg nemlig blandt de mange Engpibere havde udpeget den flyvende fugl ved hjælp af stemmen, og efter at ERIK PETERSEN derved havde haft lejlighed til at genopfriske sit bekendtskab med arten og havde erkendt stemmens forskellighed fra de mange Engpiberes stemmer, fulgte vi den i kikkerten til den gik ned på engen et stykke borte; og her lykkedes det da ERIK PETERSEN at ned-

lægge den kort efter at vi havde jaget den op igen, og umiddelbart efter at vi begge påny havde hørt fuglen udstøde artens karakteristiske piben.

Den anden fugl — en han ad. med nogle få orangebrune fjer på struben som rester af yngledragten og med vingemål 87 mm — blev ligeledes nedlagt af ERIK PETERSEN, men under

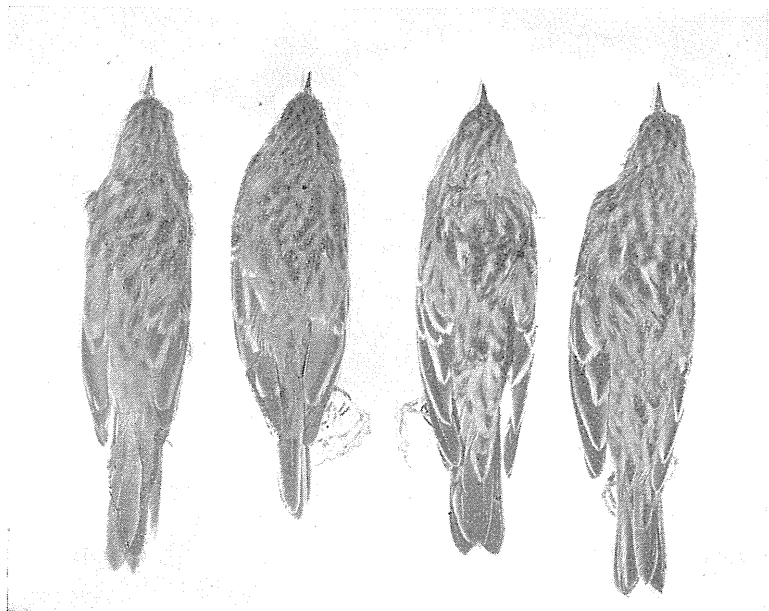

Fig. 1. To Engpibere (t. v.) sammenlignet med 2 Rødstrubede Pibere (t. h.) nedlagt på Amager 21. 9. 1950.

Two Meadow-Pipits (left) compared with two Red-throated Pipits (right) captured on the island of Amager on 21. Sept. 1950.

noget mere komplicerede forhold. Vi fulgte den ganske vist på samme måde i kikkerten til den slog sig ned på engen, men da ERIK PETERSEN derefter jog den op, fulgte der endnu en Piber med, og begge fuglene forblev fuldstændigt tavse. Denne anden Rødstrubede Piber blev derfor ikke nedlagt umiddelbart efter at den havde givet sig til kende ved stemmen, således som det var tilfældet for den første fugls vedkommende.

Når jeg så indgående har beskrevet omstændighederne ved

nedlæggelsen af de 2 Rødstrubede Pibere, som nu er indgået i Zoologisk Museums samlinger, er det ikke alene fordi de er interessante nyerhvervelser i sig selv, men nok så meget fordi nedlæggelsen af de 2 fugle tillige som allerede berørt skulle tjene til at tilvejebringe en fuldgyldig bekræftelse på ialt fald størsteparten af de hidtidige (og fremtidige) feltiagttagelser af denne fugleart i Danmark. Det forekommer mig da, at den omstændighed, at jeg uden vaklen kunne *udpege* mindst 1 eller langt snarere 2 "bevislige" Rødstrubede Pibere blandt de talrige Engpibere, må være en sådan bekræftelse ialt fald på mine egne feltiagttagelser af arten; men heraf må naturligvis følge, at også andre kyndige og ansvarsbevidste feltornitologers iagttagelser af arten i de fleste tilfælde må kunne anerkendes fuldt ud. — Det er i denne forbindelse værd at bemærke, at de danske, svenske og tyske efterårsiaagttagelser stemmer nøje overens med hensyn til træktiden, som groft kan ansættes til tidsrummet begyndelsen af september—midten af oktober.

I tilslutning til de allerede publicerede 1945-iagttagelser skal anføres samtlige mine 1950-iagttagelser fra *inddæmningen ved Amagers vestkyst*, suppleret med DANSK FUGLEFORSKNINGS øvrige materiale:

Ved Kongelunden:	Ved Zoologisk Museums ringmærkningsstation:
10. sept. 1. (BEGTRUP).	13. sept. 2 sammen + 1 + 1.
15. " 1 fløj ned mod syd-vestpynten.	
17. " 1. (BEGTRUP, ERIK HANSEN).	17. " 1 + 1.
	21. " 2 <i>skudt</i> . Derefter 1 iagttaget.
	23. " 2 sammen. (EBBE THOMSEN).
24. " 1. (Iagttaget af et større selskab ornitologer).	24. " 1 + 1.
	29. " 1.
	1. okt. 1 + 1.

Såvel 1945- som 1950-iagttagelserne viser altså, at Rødstrubet Piber kan optræde i ret betydeligt antal under efterårstrækket, og i det hele taget er der næppe tvivl om, at arten årligt er at træffe som *en ikke særlig fåtallig gæst* ialt fald i

de østlige dele af Danmark. Herpå tyder foruden Amager-iagttagelserne bl. a. også iagttagelserne ved Falsterbo (se nedenfor), hvorfra fuglene jo utvivlsomt fortsætter over Sydøstsjælland, Falster og Lolland, samt TORSTEN MALMBERGS iagttagelser ved Hålsingborg, hvor arten ligeledes skal forekomme "fuldt regelbundet" hvert efterår (RUDEBECK 1947, p. 129).

Derimod er det ikke helt så let at afgøre, om arten radikalt har ændret sine trækvaner, eller om den evt. pludseligt er tiltaget stærkt på de danske trækgæsters ynglepladser, eller endelig om den blot hidtil er blevet overset i Danmark; men hvad den sidste mulighed angår forekommer det mig stadig næsten utænkeligt, at samtlige ornitologer og jægere før i tiden helt skulle have overset og navnlig overhørt et træk af et så forholdsvis betydeligt omfang, som vi har været vidner til i de senere år, og jeg synes derfor stadig, at meget tyder på, at efterårstrækket over Danmark ret pludseligt må være kommet op på en forbavsende styrke. I denne forbindelse falder det unægteligt i øjnene, at årene 1942 og 1943 kun bragte henholdsvis 4 og 3 observationer af Rødstrubet Piber ved Falsterbo, hvorimod der allerede i 1944 og 1945 iagttoges henholdsvis 15 og 30 fugle derovre (RUDEBECK 1947, p. 127—28), øjensynligt som led i en udvikling, der nu — så vidt jeg har forstået — har ført til, at arten i de sidste par år gennem størsteparten af træktiden er blevet iagttaget næsten hver eneste dag og ofte i flere individer pr. dag.

Kendetegnene for Rødstrubet Piber i efterårs- og ungfugledragter: Har man fuglen i hånden, kan den ved sammenligning med Engpibere skelnes fra disse på sin kraftige, kontrastrige tegning på oversiden, *også på overgumpen* (figur 1), hvor den frie del af hver dækfjer har et stort mørkt midterfelt omgivet af en stærkt afstikkende lys randbrømme, mens Engpiberens tilsvarende fjerpartier er næsten ensfarvet mørke (WITHERBY 1943, plate 19 F & G). Dertil kommer, at artens gennemsnitsstørrelse er noget større end hos Engpiberen, hvilket bl. a. fremkommer ved at de største hanner er større end de største hanner af Engpiber, ligesom de største hunner er større end de største hunner af Engpiber; dette er iøvrigt af særlig interesse i det foreliggende tilfælde, idet de 2 nedlagte fugle fra Amager netop er store eksemplarer, som — når deres respektive køn tages i betragtning — begge ligger noget over håndbørgernes maksimumsmål for Engpiber. WITHERBY (1943) angiver vingelængden for Rødstrubet Piber til 82—90 mm hos hannen og 79—84 mm hos hunnen, medens de tilsvarende mål for Engpiber angives til 77—85 mm hos hannen og 74—79 mm hos hunnen.

Farvetegningen kan under gunstige forhold erkendes i kikkerten, men fjerdragten bør *ikke* anvendes som kendetegn i naturen. Derimod er stemmen let kendelig for den, der er fortrolig med de andre piberes stemmer. Den er umiskendelig en piberstemme, men er betydeligt mere langtrukken end nogen af de andre arters (den varer ca. 1 sek.), er usædvanlig høj og pibende omend samtidig noget "skærende", og er tillige noget synkende mod slutningen; den må naturligvis ikke forveksles med Skovpiberens hæse flyveskrig, som mærkværdigvis er ukendt af en del ellers ret kyndige feltornitologer. Den gængse sammenligning med Rørspurvens stemme synes ikke særligt rammende, bl. a. fordi klangen er en ganske anden.

Yngleområdet strækker sig over de nordligste egne af Skandinavien, Rusland og Sibirien, og arten er talrig som trækgæst i store dele af Sydasiens samt i Østafrika og Østeuropa, hvorimod den hidtil kun er iagttaget meget sparsomt i Vesteuropa og Nordvestafrika.

KJÆRBØLLING angiver at have skudt en gammel han af Rødstrubet Piber ved Vejle 27. februar 1848. Fuglen kom senere til Zoologisk Museum, hvor REINHARDT (COLLIN, p. 249) bestemte den til kraftigt farvet Engpiber. Eksemplaret er i de sidste år undersøgt påny, bl. a. af LÖPPENTHIN og SALOMONSEN, der mundtlig har bekræftet REINHARDT's angivelse.

SUMMARY IN ENGLISH

Red-throated Pipit (*Anthus cervinus* Pall.) in Denmark.

A number of field observations in recent years, notably in 1945 and 1950, seems to show that Red-throated Pipit (*Anthus cervinus*) is a yearly and not very scarce passage-migrant in the eastern parts of Denmark from the beginning of September to the middle of October. Two specimens were killed on the island of Amager near Copenhagen on 21st September 1950 (fig. 1); they were both observed by the present author among numerous Meadow Pipits; thus at any rate the greater part of the previous Danish field observations must be considered to be satisfactorily confirmed. — The Red-throated Pipit has not been recorded from Denmark before 1945.

Litteratur.

- KJÆRBØLLING, N. 1852. Danmarks Fugle, p. 146.
 COLLIN, JONAS 1875—77: Skandinaviens Fugle . . . Af N. KJÆRBØLLING, 2. udg., p. 248—49.
 PALM, B. 1946: Rødstrubet Piber i Danmark. — Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **40**, p. 151—52.
 RUDEBECK, G. 1947: Nyare observationer rörande höststräcket av rödstrupig piplärka över södra Sverige. — Vår Fågelvärld **6**, p. 125—35.
 WITHERBY, H. F., m. fl. 1943: The Handbook of British Birds, **1**, 2. udg.